PIERWSZA ŁAWKA · ZESTAW KART PRACY · HISTORIA · KLASA 4

Dział 7. Od jaskiń do miast – początki cywilizacji

Rewolucja neolityczna, koczowniczy i osiadły tryb życia, wpływ warunków naturalnych, życie w starożytnym Egipcie (faraon, hieroglify, piramidy, politeizm, życie pozagrobowe), osiągnięcia Egipcjan, znaczenie pisma. Dla ucznia klasy 4: proste polecenia, praca z tekstem i osią czasu, ilustracje. Sześć kart pracy: teoria z przykładami, ćwiczenia, utrwalenie, zastosowanie i dwa równoległe sprawdziany – z pełnym kluczem odpowiedzi.

Karta	Temat	Zadania
1	**Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – najważniejsze wiadomości** Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka	4 zad. 15 pkt
2	**Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – ćwiczenia podstawowe** Sprawdzam, czy rozumiem podstawy	4 zad. 8 pkt
3	**Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – utrwalenie** Zadania o wyższym poziomie trudności	4 zad. 10 pkt
4	**Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – w praktyce** Tekst, źródło, doświadczenie lub sytuacja z życia	4 zad. 13 pkt
5	**Sprawdzian: Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – grupa A** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt
6	**Sprawdzian: Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – grupa B** 30 minut · 20 pkt	6 zad. 20 pkt

Jak korzystać z zestawu

- Karta 1 zawiera najważniejsze wiadomości i przykłady – od niej warto zacząć.
- Karty 2–4 to ćwiczenia podstawowe, utrwalenie oraz zastosowanie wiedzy w tekście, na źródle lub w sytuacji z życia.
- Karty 5 i 6 to równoległe sprawdziany (grupa A i grupa B) z tymi samymi typami zadań i tą samą punktacją – gotowe na lekcję.
- Każda karta mieści się na osobnych stronach i ma własną punktację – można ją wydrukować osobno jako pracę domową, kartkówkę lub zastępstwo.
- Klucz odpowiedzi do wszystkich kart znajduje się na końcu zestawu. Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania.

Materiał oryginalny dla klasy 4 szkoły podstawowej (rok szkolny 2026/2027). Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – najważniejsze wiadomości

Teoria w pigułce, przykłady i rozgrzewka

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 15 pkt

Przypomnij sobie

- Najdawniejsi ludzie prowadzili **koczowniczy tryb życia**: wędrowali za zwierzętami, polowali, łowili ryby i zbierali owoce. Mieszkali w jaskiniach i szałasach.
- Około 10 tysięcy lat temu ludzie zaczęli **uprawiać rośliny i hodować zwierzęta**. Zamieszkali na stałe w jednym miejscu – przeszli na **osiadły tryb życia**. Tę wielką zmianę nazywamy **rewolucją neolityczną**. Najpierw nastąpiła tam, gdzie były żyzne gleby, woda i łagodny klimat.
- Pierwsze państwa powstały nad wielkimi rzekami. **Egipt** leżał nad **Nilem**, który co roku wylewał i nanosił żyzny muł – dzięki temu na pustyni rosły zboża.
- Egiptem rządził **faraon**, uważany za boga. Egipcjanie wierzyli w wielu bogów (**politeizm**) i w **życie pozagrobowe**: ciała zmarłych mumifikowano, najdawniejszych faraonów chowano w **piramidach**, a późniejszych – w grobowcach wykutych w skałach Doliny Królów.
- Egipcjanie pisali **hieroglifami** – pismem obrazkowym – na papirusie i ścianach świątyń. Rozwinęli **astronomię** (kalendarz 365-dniowy), **matematykę** (mierzenie pól po wylewach, budowa piramid) i **medycynę**.
- **Wynalezienie pisma** (ok. 5 tysięcy lat temu) pozwoliło zapisywać prawa, rachunki i wiedzę oraz przekazywać je następnym pokoleniom. Od tego momentu zaczyna się **historia**, a czasy wcześniejsze nazywamy **pradziejami**.

Początki cywilizacji

osada – osiadły tryb życia

Nil – wylewy użyźniały pola

piramidy – grobowce dawnych faraonów

hieroglify – pismo obrazkowe

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Dlaczego rewolucję neolityczną nazywamy rewolucją?

Bo całkowicie zmieniła życie ludzi: zamiast wędrować, zamieszkali w osadach, mieli zapasy żywności, mogli budować domy i dzielić się pracą.

Przykład 2. Dlaczego Egipt nazywa się „darem Nilu”?

Bez Nilu Egipt byłby pustynią. Wylewy rzeki dawały wodę i żyzny muł, dzięki którym Egipcjanie mogli uprawiać zboże.

Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – ćwiczenia podstawowe

Sprawdzam, czy rozumiem podstawy

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 8 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do karty 1 i poszukaj w ramce „Przypomnij sobie”.

1 **Uzupełnij.** ___ / 3 pkt

1. Przejście od łowiectwa i zbieractwa do rolnictwa to rewolucja _____.
2. Wiara w wielu bogów to _____.
3. Czasy przed wynalezieniem pisma to _____.

2 **Wyjaśnij, dlaczego ludzie w neolicie zaczęli osiedlać się na stałe.** ___ / 2 pkt

3 **Podaj dwa osiągnięcia Egipcjan, z których korzystamy do dziś.** ___ / 2 pkt

4 **Dlaczego Egipcjanie mumifikowali zmarłych?** ___ / 1 pkt

A. by zmarli szybciej zniknęli

B. wierzyli w życie pozagrobowe

C. tak nakazywali Rzymianie

D. chcieli sprzedawać mumie

PIERWSZA ŁAWKA

5 **Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.** ___ / 3 pkt

Grobowiec Tutanchamona

W 1922 roku archeolog Howard Carter odnalazł w Egipcie prawie nienaruszony grobowiec młodego faraona Tutanchamona. Wewnątrz były złota maska, rydwany, meble, jedzenie i broń. Egipcjanie wierzyli, że zmarłemu przydadzą się one w życiu po śmierci.

Tekst własny

5.1 **Kto odnalazł grobowiec?** ___ / 1 pkt

A. kapłan **B.** faraon

C. skryba **D.** archeolog

5.2 **Dlaczego w grobowcu umieszczano jedzenie, meble i broń?** ___ / 2 pkt

6 **Wyjaśnij, dlaczego wynalezienie pisma uważamy za początek historii. Napisz, co wiemy dzięki pismu i skąd wiemy o czasach wcześniejszych.** ___ / 3 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 4

Podgląd pokazał 4 z 12 stron. Pełna wersja: 12 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Karta 1: Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – najważniejsze wiadomości – 4 zadania, 15 pkt
- Karta 2: Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – ćwiczenia podstawowe – 4 zadania, 8 pkt
- Karta 3: Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – utrwalenie – 4 zadania, 10 pkt
- Karta 4: Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – w praktyce – 4 zadania, 13 pkt
- Karta 5: Sprawdzian: Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – grupa A – 6 zadań, 20 pkt
- Karta 6: Sprawdzian: Od jaskiń do miast – początki cywilizacji – grupa B – 6 zadań, 20 pkt Karta 1 przypomina najważniejsze wiadomości i pokazuje przykłady z wyjaśnieniem.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/historia-klasa-4-dzial-07-od-jaskin-do-miast-poczatki-cywilizacji-zestaw